Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1217 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1903 — 2 ՄԱՐՏ 1903 ն. տ."

10 ՓԱՐԱ

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

20, ՊԱՊՈՒ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՏԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنجه سورتاغزتهسی صاحب امتیازی دیجومك جادهسی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMENIEN

SOURHANTAG

20. Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՁԵՌ ՏՐՈՒԻԸ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ոեւէ գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ

12 ամիսը կանխիկ ղր. 75

6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՔՂՔԱՏԱՐԻ ՃԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100

6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՔՂՔԱՏԱՐԻ ՃԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ Ֆրգ. 22

6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 10 ԻՆ 20 ԻՆ ԵՒ 30 ԻՆ

ՅԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.

Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՈՒԻՐՀԱՆԴԱԿ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ

ԱՒԱՒԻՕՑՆԵՐԸ ԱՐՇԱԼՈՑՍԻՆ

ՅՕՅՑԸ ԹԷ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Պարոններ,

Երբ հարսնիքի կամ անուան ծօնախմբութեան հանդէս մը կը կազմակերպէք, 100 ոսկին աչքերնուդ չերեւիր. բայց դուք չեակնոց եւ չդիտող մարդեր չէք. ոչ թէ 100 ոսկիի, այլ 100 ղր.ի համար գուցէ 100 հոգիի սիրտը ցաւցուցած էք, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ հարիւրաւոր ոսկիներով հանդէսներ սարքելու համար ստեղծուած մարդեր չէք.

Երբ ձեր ատիճանին համեմատ 10 ոսկիով տրուելիք հանդէսի մը, աւելի փայլուն ցոյցի եւ անպիտանութեան պատճառով 100 ոսկի կը վատնէք, ձեր հանդէսին ներկայ գտնուողներուն ամէնքն ալ գիտեն որ բարեգործութեան համար ոսկի մը իսկ չէիք նուիրեր ինքնաբերաբար, եւ ինչ որ տուած էք, անկից ալ դարձեալ ցոյցի, անպիտանութեան եւ ուրիշներէ աւելնալուդ համար տուած էք եւ ոչ թէ բարեգործութիւն մը ընելու համոյքով.

Ձեր ատիճանը, պատճառութիւնը, ուղղամտութիւնը կը պահանջէին որ ձեր հարանեաց հանդէսին համար 100 ոսկիէ աւելի ծախք չընէիք. բայց ուրիշ մը, ձեր ատիճանակիցը, ձենէ վերը եւ գուցէ ձենէ վարն ալ, իր հարսանեաց հանդէսին համար 500 ոսկի ծախք ըրած էր. ձեր փառասիրութիւնը դրդռեց ձեզ որ, Ո'վ ըլլալնիդ ցուցնելու համար մինչեւ 1000 ոսկի իսկ վատնէք, որպէսզի ամէնքը հիանան ձեր...ունայնամտութեանը վրայ, եւ մտերնին խածնեն... քերած ըլլալու համար միայն: Բայց եթէ այդ հազար ոսկիին միայն 100 ոսկին վատնած ըլլայիք քանի մը ժամուան տաժանելի հաճոյքներուդ, որէմ միայն անտի խօսակցութեան նիւթ մը պիտի մնար քանի մը օրուան ձեր անպիտանութեան համար, իսկ իբր իրական արդիւնք՝ ուրիշներու կործանման կամ չետադիմութեան գէշ օրինակ մը, ընդհակառակն բարի օրինակ մը պիտի ըլլայիք ուրիշներու եւ օգտակար մարդկութեան, ձեր անձին եւ ձեր կազմիլիք նոր ընտանեաց, եթէ մնացեալ 900 ոսկին ալ չատկացնէիք հետեւեալներուն.—

Ա. 100 ոսկի բարեգործական հաստատութեան մը, ըսր օր. Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին նուիրելիք, որով ձեր 1000 ոսկինոց հարանեաց հանդէսէն չատ աւելի փառաւոր ցոյց մը ըրած պիտի ըլլայիք, բացի ամէնուն ալ ղդալիք գոհունակութեան հաճոյքէն:

Բ. 200 ոսկին, ձեր ապագայ զաւակաց ապահովութեանը համար դըրամատուն մը գնէիք, որ Օսմ. Պանքային 100ին 3½ տոկոսովն իսկ քանի տարուան մէջ 600 ոսկին կ'անցնի, առանց նորէն բան մը աւելցնելու մայր

գումարին վրայ. մինչդեռ ծնելիք զաւակը չէր կրնալ գիտնալ թէ իր ամէնանցած հայրը առենով անձնական ցոյցին, անպիտանութեանը եւ չիմարութեանը համար ծովը նետած եւ ոչնչացուցած էր այն գումարը, որ իր իրաւունքն էր. եւ որչա՛փ զաւակներ խեղճ եղած են, մի'այն անոր համար որ իրենց հայրերը, իրենց չգիտցած անցեալին մէջ, յանուն իրենց չտայլութեան, ցոյցի, անպիտանութեան եւ Ո'վ ըլլալնին ցուցնելու չիմարութեան, իրենց իրաւունքը կողոպտած են:

Գ. Ա՛նացեալ 600ն ալ ձեր գործին մէջը պահէիք, եւ այդ գործը աւելի եւս զարգացնելու աշխատէիք, այն գործին որ այլեւս ձերը չպիտի ըլլայ, այլ այն անմեղ եւ անպատասխանատու աղջկան զոր ձեր զաւկին կին պիտի ընէք, եւ այն ապագայ զաւակաց որոնց աչխարհ գալուն պատճառ պիտի ըլլաք, եւ որոնց ամէնուն ալ ըստ պատչաճի ապրելուն պատասխանատուութիւնը ձեր վրայ կ'առնէք ամէնայն ազատութեամբ եւ առանց ուրիշ ոեւէ մէկէ մը մղուելու:

Ասոնք քմահին քարոզներ չեն: Բնական պարտաւորութեանց վրայ է որ կը խօսինք: Բայց նոյնիսկ մեր հրապարակագրութեան աչխատութիւնն ալ աւելի մեծ չիմարութիւն մը չըլլար, եթէ մեր ընթերցողներէն ոմանք չհասկնային թէ ինչո՛ւ մենք ալ ձեզի կը խօսինք: Ասոնք ալ մեր հրապարակագրի աչխատութիւնն ալ աւելի մեծ չիմարութիւն մը չըլլար, եթէ մեր ընթերցողներէն ոմանք չհասկնային թէ ինչո՛ւ մենք ալ ձեզի կը խօսինք: Բայց նոյնիսկ մեր հրապարակագրի աչխատութիւնն ալ աւելի մեծ չիմարութիւն մը չըլլար, եթէ մեր ընթերցողներէն ոմանք չհասկնային թէ ինչո՛ւ մենք ալ ձեզի կը խօսինք:

Բայց ինչո՞ւ ընենք, այդ չիմարութեանց չիմարութիւնը չսիրել մեր ձեռքը չէ. քանի որ անգամ մը նետուած ենք հրապարակագրութեան ասպարէզին մէջ, ամէնայն ջերմեռանդութեամբ կը հաւատանք թէ՛ անկեղծ հրապարակագրի մը առաջին պարտաւորութիւնն է ժողովրդական նախապաչարմունքը եւ սխալները ըստ կարի ուղղելու աչխատիլ, թէեւ այդ աչխատութիւնը ամէնէն անդործնական փորձը նկատուի:

Միայն թէ չզգալու չափ չիմար չենք որ չափաւորութեան եւ միջավայրի ուկացութեան չարմար նախազգուշութեան վրայ բոլոր մեր գրածները, չարջորդ ալիքներու տակ անչուտացող նախորդ ալիքներէն տարբեր բաներ չեն կրնար ըլլալ, քանի որ ցուցամոլութեան եւ Ովին անսը այչպէս արմատացած է մեր մէջ, եւ աւանդաբար այն հաւատքը ունինք որ աչխատիլը ապրելու եւ մեզմէ կախում ունեցողները ապրեցնելու համար չէ, այլ չռայլօրէն մսխելու, Ո'վ ըլլալնիս ցուցնելու, եւ ալքատ սերունդներ հասցնելու համար: Մեր նախահայրերը եւ հայրերն իսկ չատ առիթներ ձեռք անցուցած են, բայց այս նախահայրերուն սերունդներէն եւ հայրերուն զաւակներէն քանինե՞րը կրցած են օգտուիլ այդ առիթներէն: Եւ սակայն այդ օգուտը իրենց իրաւունքն էր, զրոս կողոպտած էին իրենց նախահայրերը եւ հայրերը՝ առանց մտածելու, առանց զգալու, եւ առանց իրենց պատասխանատուութիւնը ճանչնալու, եւ միայն իրենց անձնական կիրքերը, օրուան հաճոյքը եւ Ո'վին մնափառութիւնը գոհ ընելու համար:

Ասոնց ամէնքն ալ անակնկալ փորձանքներո՞ւ հանդիպած էին արդեօք:

Բայց ինչո՞ւ համար մեղադրենք զանոնք: Մեր ըրածն ալ միեւնոյն բանը չէ՞: Կամ աւելի ճիշդը խօսելով, մենք որ աւելի փորձառու ենք, մտաւորական կրթութիւննիս անհամեմատ կերպով աւելի բարձր է, և չահաճնուս աւելորդը պահելու համար աւելի նպաստաւոր ժամանակներու մէջ կ'ապրինք, մեր նախահայրերուն և հայրերուն ըրածին չար եւ նմանը ընելով, աւելի չանչաւոր արարքի մը մէջ գտնուած չենք ըլլար:

Բացառութիւնները այնչափ հազուագիւտ են որ իրենց մէջ միթիթարական չատ քիչ բան կը պարունակեն: Այսուհանդերձ վերջապէս առիկայ ալ բան մըն է, և ապագային համար գոնէ յոյս մը կրնայ մատակարարել:

Երեք կարգի կը բաժնուին այդ բացառութիւնները՝ որ հետեւեալներն են.—

Ա.—Իրաւունքի տէր զաւակներուն կամ ապագայ սերունդին համար ալ ներկային բան մը կրնայ մնալ, միմիայն անոր համար որ ներկային մարդը որչափ ալ մսխած է իր անխորհուրդ Ո'վին, չիմարական չռայլութեանցը և պատասխանատուութեան անտարբերութեանը պատճառաւ, գործերն ալ միւս կողմէ այնչափ չայող գացած և բաղդը այնչափ ժպտած է որ, հակառակ անխնայ ապառման, բան մը աւելցած է միչտ:

Բ.—Արդէն ծնած կամ տակաւին չծնած չառաքիղներուն խիստ հազուագիւտ բաղդէն, երկինք այնպիսի հայր մը պարգեւած է իրենց, որ ի քէն խոհուն, պարտաճանաչ և հեռուն դիտող մըն է:

Գ.—Մեծ ազգերու խոհուն գաղափարներուն հետեւող, և առողջ սկզբունքները օրինակելու ընդունակութիւնն և կարողութիւնն ունեցող մէկը կ'ըլլայ ընտանեաց պետը, որ սակայն այն մեծ ազգաց պատկանողներուն պէս մի միայն այն խոհուն գաղափարներուն և առողջ սկզբունքներուն հետեւելու կարողութեամբը օժտուած չպիտի ըլլայ, այլև ըստ բաւականին քաջութիւն ունենալու է իր միջավայրին մէջ տիրող կործանարար կարծիքին և սովորութեանց դէմ մարտնչելու և նոյն իսկ մաքառելու անոնց, այսինքն միեւնոյն միջավայրին բերքն եղող կնոջ և զաւակաց դէմ, որոնք ուրիշներու տուած չար օրինակներէն կը մղօրին, և ընտանեաց պետին՝ մի'միայն իրենց օգտին համար չատ մը անտի բաներէն ինքզինքը զրկելուն համար առարկութիւններ կ'ընեն, և կարծես թէ իրենք ալ չռայլութեան մէջ կործանիլը, խոհեմութեան մէջ զարգանալէն նախադաս կը համարին: Ի՞նչ ընես, միջավայրին տուած կրթութիւնն է այն, որ քու տուած կրթութենդ չատ աւելի զօրաւոր է. և անոնք, եթէ Ո'վ ըլլալնին ցուցնելու համար չէ, գոնէ ՈՐՈՒ՞Ն կինն ու զաւակները ըլլալնին ցուցնելու համար պատրաստելու տինչանք մը կը զգան:

—Խօսիօճաման մարդ ես եղեր... փրասայի պէս պեներ ունիս, չե՞ս ամչնար դուն, չվախնած. չե՞ս խոչիր չամչցած, չիտե՞ս որ իմ էրիկս կը բարկանայ երբ կորսնցնէ խաղին մէջ եւ խելքն ալ կը կորսնցնէ չիսկնած, քեզի իրաւունք չունի՞մ հիմա՝ քու պեներդ փրցնելու, պատասխան տուր:

Աբրահամ աղան արձան կը կտրի:

—Սըտոր նայէ մէկ մը... կարծես թէ ուրիչին կը խօսիմ, չպատասխանե՞ս իչու չափ եղեր ես և խելք չես ըներ կոր որ...

—Սխալեցաւ, տիկին, սխալեցաւ, մէկ մըն ալ չըներ, կ'ըսէ զբօսարանի տէրը:

—Եթէ անգամ մըն ալ իմանամ որ հետր թուղթ խաղացեր ես, իրաւ որ միսերդ կտոր կտոր կը փրցնեմ:

—Մէկ մըն ալ չըներ, չըներ, Աբրահամ աղա, բարտոն ըսէ տիկինին:

—Բարտոն, տիկին, բարտոն:

—Այօ, գիտէք կոր քի կը բարկանայ, տունը տակն ու վրայ կընէ նէ, քիչ մը ասդը ըրէք, մեղքցէք ինձի, ինձի ալ մնաք է, քա՛ վայ պանա:

—Գնա՛, տիկին, գնա՛, հոգ մի ըներ:

Աբրահամ աղան բերանը չբանար—որովհետեւ մարդիկ կան որ երբ բարկանան չեն կրնար խօսիլ—քիչ մըն ալ կը նայի եւ յետոյ կը մեկնի, սակայն ուխտ կ'ընէ որ մէկ մըն ալ մէկու մը հետ չխաղայ, մինչեւ որ թաղին թաղական խորհրդէն տրուած վկայագիր մը չներկայացուի իրեն:

ԺԲ.

Աթանաս աղան կոչտ մարդ մը ճանչցուած է:

Բայց գիտէ՞ք թէ Աթանաս աղան ինչու համար կոչտ մարդ մը ճանչցուած է:

Աթանաս աղային կոչտ մարդ մը ճանչցուած ըլլալուն գլխաւոր պատճառը սա է թէ՝ Աթանաս աղան չհաճիր որ երիտասարդները, մանաւանդ իրեն անծանօթ երիտասարդները, չափազանց մտերմութեամբ վարուին իր հնոցը հետ, և յօժարութիւն ունենան ամեն առիթ ծառայութիւն մատուցանել իր կողակցին: Պէտք չէ ասկից հետեւցնել սակայն թէ Աթանաս աղան նախանձոտ է կամ Աթանաս աղան կնոջը հաւատարմութեանը վրայ կասկած ունի, քանի երբէք, Աթանաս աղային վերջապէս, հաճոյ չգտուիր երբ երիտասարդ մ'իրմէ աւելի անձնանուիրութիւն ցոյց կուտայ իր տիկնոջը: Պատճա՞ռ: Թերեւս ինքն ալ չդիտեր և թերեւս կը վախնայ իսկ պատճառ մը փնտռելու:

Եւ եղաւ որ գիչեր մը քանի մ'ընտանիքներ այցելութիւն ըրին Աթանաս աղային: Աթանաս աղան, այր հիւրասէր, ընդունեց հիւրերն այն պատուով որուն արժանի էին: Քանի մը վայրկեան յետոյ դուռը զարնուեցաւ, բացուեցաւ և քանիչորս տարեկան երիտասարդ մը, Աթանաս աղային անծանօթ, ներս մտաւ սենեակէն և երկու ծունկերն իրարու կպելով, գլուխն մինչեւ գետինը խոնարհեցնելով, բարեւեց ներկայները և թիկնաթոռի մը մէջ ընկղմեցաւ ոտք ոտքի վրայ դնելով: Այս երիտասարդն, որպէս վերջէն հասկըցուեցաւ, Աթանաս աղային տունն այցելող հիւրերուն միոյն տունը գնացեր էր, և անկից տեղեկանալով թէ Աթանաս աղային տունը գնացեր էին, պահապանի մ'առաջնորդութեամբ Աթանաս աղային դուռը զարկեր էր: Գիւ մը քաչենք հոս. — Հօրեղբայր մ'ունէի որ կըսէր. «Մարդիկ կան որ եթէ քիչ մը բարձրէն նուագարանի ձայն մը լսեն՝ կը հարցնեն «Ո՞ր կողմն է երկինց սանդուղը»: Եւ այսօր իսկ չատ կան այս կարգի մարդիկ որոնց դասուն կը վերաբերէր նաև մեր երիտասարդը:—Փաս կենք գիծը: Արդ, հարկ չկայ ըսելու թէ Մխիթարն, այսպէս կանուանուէր և

բիտասարդը, առաջին անգամն էր որ կը մտնէր Աթանաս աղային տունը, բայց սենեակը մտնելուն պէս այնպիսի եղանակ մը սկսաւ վարուիլ որ կարծես թէ Աթանաս աղային և անոր տիկնոջը հետ քանատասուն տարիէ ի վեր կը սնանուէր: Այսպէս, հազիւ քանի մը վայրկեան մնաց թիկնաթոռի վրայ, և անա ոտք ելաւ և մօտենալով Աթանաս աղային տիկնոջ որ աթոռի մը վրայ նստած էր:

—Կաղաչեմ, տիկին, ըսաւ, թիկնաթոռի վրայ նստեցէ՛ք:

—Հոգ չէ, հոս ալէկ եմ:

—Տիկի՛ն, կաղաչեմ:

—Շնորհակալ եմ:

—Ոտուընիդ պագնեմ, խօսքս մի կոտրեր, ձեր փափուկ մարմինը վայտի վրայ հանգչելու սահմանուած չէ:

Պարոն, առաջ անդիէն Աթանաս աղան, տիկինը հոն հանգիստ է, գոնէ նստեցէք ձեր թիկնաթոռը, և անհանգիստ մի՛ ըլլաք տիկնոջ համար:

(Շարունակելի)

Մարդկային ազգին համար ինչ մեծ բարիք մը եղած պիտի ըլլար, եթէ պատիժ մը սահմանուէր անոնց համար, որոնք իրենց կարողութենէն և պատչաճից սահմանէն վեր չռայլութիւններ ընելով, ոչ միայն ինքզինքին և պատասխանատուն գտնուած ընտանիքին կը կործանեն կամ անոնց յետադիմութեանը պատճառ կ'ըլլան, այլև ընկերական կացութեան մէջ իրենցմէ վարերը գտնուողներուն ալ գէշ օրինակ ըլլալով, անուղղակի կերպով անոնց կործանումը և յետադիմութիւնը առաջ բերած կ'ըլլան:

Այսպիսի պատիժ մը սաստկութեան ենթակայ ըլլալիք առաջիններէն մէկը մենք պիտի ըլլայինք անչուչտ, որովհետեւ չռայլութեան մոլութիւնը մեզ համեմատելու տեղ, կարծես օրէ օր աւելի կը սաստկանայ մեր մէջ, և կարծենք թէ սաոր էն մեծ ապացոյցը, իրար գերազանցող հարստահարական չռայլութիւններն են:

ԼԻՈՆՔԷ

ՎԵՐԱԾԱՂԿԱԾ ՍՏԻՆՔԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Քառասուն տարիէ ի վեր Սէնդ-Անտրէ քոյրը վարդերուս պըղտըլիկներ խանձարուրներու մէջ կը ծարչէր, խօսուն ծաղիկներու պէս կիսաբաց չըրթունքներու մէջ սիպլըն.օՑներ կը դնէր ու քալել կը սորվեցնէր կարագի կոյտերու պէս կակղիկ ու դողդողուն ձերմակ տոտիկներու: Մանկատունէն երբէք հեռացած չեմներ: Եթէ ուզած ըլլար, անչուչտ տեսչուհի մայրապետ եղած էր, կ'ըսէին, եւ կ'ունենար գիւղիկ վարագոյրներով զարդարուած ննջասենեակ մը, ուր ընդունէր քաղքենի ջոջ տիկիններու այցը, կամ վանքին մէջ հիւրընկալութեան պատասխաններ ընէր Մօնսէնեօրին... Բայց քոյր Սէնդ Անտրէ փառասիրութեան ծարաւի չէր: Մեծ անձնասուրաթիւններէն համ չէր առներ. դէռ խօսիլ չգիտցող երախաները չատ աւելի անուշ բաներ կը հասկցնէին անոր զգայուն սրտին: Ա՜հ, մանկան ճռռողուններ, մանկան ժըպիտներն ու նայուածքնե՛րը...: Ապրիլ միչտ այն ամէնուն մէջ եւ անոնցմէ չրջապատուած մեռնիլ, ազուոր իրիկուն մը, երբ Աստուած ուրուագծէր վերջն այն նշանը որ իրեն կը ձգէ հոգին, ինչպէս որ ցորենի հատիկ մը որ կը նետուի իրեն կը քաչէ ուչադիր աղաւնին...

Երբ մինակ մնար մանկատունին մէջ, տղոց հետ առանձին, ուր չզբաղնուէր ուրիչ կրօնաւորուհի մը, քոյր Սէնդ-Անտրէ կը մոռնար երբեմն իր կարգին կանոնները, որոնք կը տրամադրեն չափազանց գորով ցոյց չտալ երբէք ոեւէ մարդկային արարածի, — Ցիսուս միայն արժանի ըլլալով մաքուր սրտի մը սիրոյն— և իր չրթունքները կը համարձակէին համբուրել խարտիչագեղ մազեր, գիրուկ վիզեր, թմպուլիկ թաթիկներ, համեղ ու մսեղ փոքր փոթ ազդրեր ու ագռիկներ... Մայրական անչահ պապակ մը կուգար վրան, ու կուլար լռիկման անոնց մէկ կուն նման անուշիկ ձագուկ մը չունենալուն համար, իրեն սեփական, որ իրը ըլլար եւ մնար միչտ, եւ որ երբեմն մայրիկ մնչէր իրեն, մա՛յրիկ, այն գեղեցկագոյն բառը զոր կնոջ ականջ մը երբէք կարող է լսել, Ցիսուս անուչէն ետքը:

Քանի՛ մանկիկներու պիտի ուղէր տուած ըլլալ քառասուն տարիէ ի վեր իր սիրտը:

Մերուկ Սէնդ-Անտրէ քո՛յրը...: Սակայն ամէնքն ալ մէկիկ մէկիկ կը լքէին զինքը. մին երկու ամիս կը կենար, միւսը վեց չաբաթ, ասսարի մը, ուրիշ մը ութ օր միայն, եւ հատ մը չկար որ մնար չարունակ, հատ մը չկար որ կարօտնար, վերադառնար օր մը տեսնելու համար մանկատունին ճերմակ գլխանոցով մայրանման արարածը...: Ա՜հ, եթէ կարենար դուրս ելլել... բայց երբէք քոյր Սէնդ-Անտրէ ոտքը դուրս չէր դներ փողոցին վրայ քացուղ երկաթեայ դռնէն:

Կը պատահէր երբեմն որ թռած հեռացած սիրունիկ պզտիկներէն մէկուն քնակարանը վանքին դիմացն իսկ գըտնուէր, պատուհանէն նչմարուող բարձր տուներէն մէկուն մէջ. Այն ատեն քոյր Սէնդ-Անտրէ կը չանար գուչակել ատոր քնակած յարկը, եւ գիչերը երբ լոյս սեաներ այն յարկին մէջ, կ'ըսէր ինքնիրեն, «Հոն է, կը խաղայ կամ կը քնանայ, թերեւս քիչ մը կը յիչէ զիս անիկա...»: Եւ մինչեւ որ լոյսը մարէր, կրօնաւորուհին կարօտալից ու անյագ նայուածքներով կը նայէր այն տունին: Ցետոյ մեղանչած ըլլալուն խղճմտութեամբը, ծունր կը դնէր տախտակամածին վրայ, վարդարանն իր ջերմեռանդ չրթունքներուն կը տանէր, եւ Աստուծմէ թողութիւն խնդրելու համար խաչին կուտար այնքան հարթոյներ, որքան տուած էր այն օրը մանկատունին իր երախաներուն:

* * *

Առաւօտ մը քոյր Սէնդ-Անտրէ արթննալուն գլուխը ծանր եւ մարմինն անդամները յոգնած զգաց: Ուզեց մտաւորին կողմն երթալ միւս քոյրերուն պէս, այլ պէտք եղաւ որ պատերուն կրթնի, մէկ երկու անգամներ չչինչալու համար: Ի՞նչ անսովոր գլխու պտոյտներ... ի՞նչ կը նշանակէր ասիկա...: Պիտի մեռնէ՞ր արդեօք: Աստուած բսկսած էր ուրուագծել այն խորհրդաւոր կոչի նչանը որ աղաւնիները կը թեւատորէ դէպ ի վեր...:

Արդարեւ, Ցիսուսի խոնարհ աղախինը մահէն վախնալու չէր, սակայն իր մէջ, իր հոգւոյն թաքուն խորութեանը մէջ կը զգար բան մը որ դառնապէս կը տառապեցնէր զինքը: Երբ մտաւորէն դուրս ելաւ, քոյր Սէնդ-Անտրէ մանկատուն եկաւ դողդողուն քայլերով, եւ մանկիկներուն գալուն սպասեց անհամբեր: Եկան...: Ա՜հ այն անխնայ ձայները, այն անճարակ, անկանոնական չարժումները, այն զարմացկոտ ժպիտները, որոնք դուրսի բոլոր արուեստները կը բերէին ներս, այն նայուածքները որոնք երկնի պատառիկներ կը փոսրէին ու կը գանգնէին վանքին այս մռայլ ու լռակեաց անկիւնին մէջ...: Սէնդ-Անտրէ քոյրը համբուրեց ամէնքն ալ իր սիրագեղ չրթունքներով, հին ազօթագիրքերու մէջ չորցած ու մոռցուած ծաղկանց նման իր զաւկահար չրթունքներով...: Բայց, այն առտուն, զինքն յագեցնելու անբաւական կուգային համբոյրները...: Եւ, ժամը 10ին, տեղի տալով բուռն փոթութեան մը որ վինքն արդէն չատ օրերէ ի վեր կը հալածէր, գիրկն առաւ ամէնէն աւելի սիրուած երախան—ուլի մը պէս գանգրահեր վեցամեայ թիունտիկ պըլլիկ մը—սեղմեց զայն կուրծքին վրայ, յետոյ, բոլորովին առանձին, միս մինակ գնաւուելէն ալ այժ առած իր չրջագեստին վերի մասը չհկնելով բացաւ, հանեց իր թարչամած տունքը ու մտաբացաւ զայն մանկիկին չրթունքներուն...:

Ա՜հ, երբ այս գործանքն ղդաց, քոյր Սէնդ-Անտրէ հառաչից, հոգի մը, իր մէջ քնացող մայրական ձչմարիտ հոգին նո՛ր գտածի պէս...: Ի՜նչ կեանքի յորձանք մը ողողեց զինքը, երջանկութեան ի՜նչ հեշտագին հեղեղ մը յորդեց իր ամբողջ էութեանը մէջ...: Աւելի ուժգին բաբախել սկսաւ իր սիրտը, որ գերագոյն երանութեան մը առջեւ ուսնալ կ'ուզէր կարծես, և իր կուրծքը ցնցուեցաւ, գունաւորուեցաւ, ուռեցաւ վայրկեան մը, մայրութեան արգասաբեր բողբոջումի մը մէջ...: կաթիլ մը անգամ չը ժայթքեց անոր ցամքած ծայրէն, ո՛չ, — հապա միայն կրօնաւորուհիին աչքերուն մէջ կաթիլներ կայլակեցան, անհունապէս ՚անուշ, բոլոր կեանքին մէջ իր լացած արցունքներուն ամէնէն քաղցրագոյն կաթիլները...:

«Աստուած իմ, հայցեց մտովին, ալ կրնաս առնել հոգիս...:

Բայց դուռը բացուեցաւ, և այն կողմ զարձան պղտըլիկներուն բոլոր գլուխները... Մեծ-մայրապետն էր որ բժիչկին հետ միասին կը մանէր ներս:

—Ա՜հ, տէ՛ր Աստուած, դուչեց չնչահաս, քո՛յր Սէնդ-Անտրէ, քո՛յր Սէնդ-Անտրէ, ի՞նչ կ'ընես, խելքդ ո՞ւր է...»

Քոյր Սէնդ-Անտրէ անսովոր սարսուռով մը դողդողաց...: Մեծաւորուհին նայեցաւ, մոլորուն ու լայնացաց աչքերը յառելով անոր, և մեքենական չարժումի մը ըրաւ չրջագեստին բացուածքը փակելու համար...: Բայց չարժումը կիսատ մնաց. վար ինկաւ ձեռքն, զգայազրկ...: Վերջն, Անդողջելիին մատն ըրած ըլլալու էր կոչի նչանը...:

Սէնդքին թաւամ պատուհակին ծայրը մանկիկին ծծումը վարդագոյն բիծ մը ձգած, իրրեւ թէ իր վարդ չրթունքէն նրբին թերթիկ մը թողած էր հոն, և անով այն կուսական կուրծքը վերածազկած էր յաւիտենական սիրոյ կեանքին համար...:

ԺԱՆ ՌԱՄՕ

Թարգմ. ԵԻԱ

ՈՒԻՐՀԱՆԴԱԿԻ ԳՐԱԿԱՆ ԲԵՐԹՈՑՆԸ (35

Ց. Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

ԺԱ.

Տղան կակի լալ:

—Լռէ՛, հիմայ ականչներդ կը փրցնեմ հա՛,

Կինը կօչիկները կը հադնի և դուրս կելնէ:

Հետեւինք իրեն:

Շիտակ զբօսարանը կ'երթայ. ներս կը մտնէ, և զբօսարանին տիրոջը ցած ձայնով հարցում մը ընելէն և անկից մեծ դժուարութեամբ պատասխան մը կորզելէն ետքը, կ'ուղղուի Աբրահամ աղային:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼ. ԲԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ մասին վիճաբանութիւնները երէքշաբթի օրն ալ չարունակուեցան խորհրդարանին մէջ։ Պահպանողական Պ. Ուինդըըն Չըրչիլ ըսաւ թէ գոհ է որ բանակին վերակազմութեան կառավարական ծրագիրներուն հակառակ կը քուէարկէ։ Ազատականներու պետ Սըր Հէնրի Ք.էմփըլ Պէնըրմէն յայտ յայտնեց որ ոևէ քաղաքական հանգամանք չպիտի տրուի ոչ այս վիճաբանութեան և ոչ ալ կատարուելիք քուէարկութեան։ «Կը ցաւիմ որ, յարեց Սըր Հ. Ք. Պէնըրմէն, զուտ մասնագիտական տեսակէտով եղած այս առաջարկը, և նոյն իսկ ուրիշ ոևէ առաջարկ որ կ'ըլլայ գահաճառի ուղերձին առթիւ, մեծ կարեւորութիւն մը կը տանայ նախարարութեան դիրքին համար։ «Նախարարութեան վինուորական ծրագիրը, ինչպէս կ'ըսէի երկու տարի առաջ, այնպիսի ատեն մը պատրաստուեցաւ, երբ վինուորական տենդով մը համակուած էր ամէն մարդ, և տեսակ մը մտահոգութիւն կը տիրէր երկրին գտնուած կացութեան մասին։ Այսպիսի պայմաններու մէջ ձեռք առնուած օրէնսդրական միջոցները հազուադէպ է որ օգտակար ըլլան։ Անգլիական ազգը պէտք չէ նկատուի վինուորական տէրութիւն մը՝ որուն գոյութիւնը կախում ունենար իր վինուորական ոյժէն, այլ պէտք է ճանչնալ զայն իբրեւ կայսրութիւն մը, որուն զանազան մասերը սերմ կերպով միացած են իրարու հետ առեւտրական չահերով, և որուն ոյժ կուտան օտար ազգերու հետ բարեկամական յարաբերութիւնները։ (Բուռն ծափեր ընդդիմադիրներու կողմէ)։ Ջինուորական բարենորոգումներու ձեռնարկել առաջ, նախարարը Հարաւ. Ափրիկեան պատերազմին վերջնալուն և վինուորական գործողութեանց մասնակցող սպաներու վերադարձին պէտք է որ սպասէր։ Կառավարական ծրագիրը, որուն համաձայն նոր զօրաբանակները կազմուեցան, իրեն նպատակ ունէր չլացնել և թեթեւաս հանդարտեցնել հանրային կարծիքը Անգլիոյ մէջ։»

Պատերազմական պաշտօնատան ևրմտական խորհրդականը պաշտպանեց նախարարութեան ծրագիրը։ «Իմ մասիս ես վինուորագրութեան կողմն եմ։ Անգլ. բանակին սպարապետ Լորտ Ռոպերտս յայտարարած է ինծի թէ ինքը գոնած է բանակին վերակազմութեան կառավարական ծրագիրը՝ գործադրութիւն դրուելէն առաջ, և կատարելապէս գնահատած նոյն ծրագրին առաջադրութիւնները։» Լորտ Սթէնլի յայտ յայտնեց որ ժողովը պիտի մերժէ ներկայացուած հակառաջարկը, որպէս զի պահպանուի ընդունուած դրութիւնը։

Ազատական նախկին նախարար Պ. Ասքիթ ըսաւ թէ նշանակելի է որ այս վիճաբանութեան միջոցին ամէն ոք հաճախ է ոչ միայն բանակի վերակազմութեան կառավարական ծրագրին թերութիւններուն մասին, այլ և այն ընդհանուր գիծերուն մասին որոնց պէտք է հետեւիլ ազգային պաշտպանութեան գործնական քաղաքականութեան մը մէջ։

Հոկտ ուրենին վարչապետ Պ. Պալֆուր խօսք առնելով յայտարարեց թէ «կառավարութիւնը կը յարատեւէ հետեւող ինալ երկու տարի առաջ տրուած որոշումներուն։ Անգլ. կայսրութեան գտնուած պայմաններուն մէջ, նաւատորմը ամէն կողմ գերակշիռ դիրք մը կը բռնէ։ Այս տորմիղը բացարձակապէս անհրաժեշտ է ծովեզերքներու, վաճառականութեան և գաղթավայրերու պաշտպանութեան համար։ Եւ սակայն պէտք է ունենանք երեք զօրաբանակներ՝ կանոնաւոր զօրքերէ կազմուած, բայց ի երկրին պաշտպանութեան յատկացուած զօրքերէն։ Արդէն Անգլիա գլխաւորապէս կամաւորներուն կը վստահի երկրին պաշտպանութիւնը ապահովելու համար։ Անգլիա, բայց ի Հրդ, Երդ և Ցրդ զօրաբանակներէն — որոնք գլխաւորաբար երկրին պաշտպանութեանը յատկացուած քաղաքացիներէ կազմուած են—պէտք ունի՛ երեք զօրաբանակներու ալ՝ արտաքին ծառայութեան համար։ Ըստ իս Անգլիա պէտք ունի այդ երեք զօրաբանակներուն, որոնք՝ ի մէջ այլոց՝ պիտի ծառայեն Հնդկաստանը պաշտպանելու։ Իմ կարծեօքս, նախարարութիւնը կարեւոր ծառայութիւններ մատոյց երկրին։ Այսուհանդերձ տրուած որոշումները անդառնալի չեն, եթէ երբէք անհրաժեշտ դատուի զանոնք բարեփոխել ապագային։ Եթէ ժողովը կ'ուզէ որ բանակը կազմակերպուած ըլլայ այնպիսի եղանակով մը զոր նախարարութիւնը անբաւական կը նկատէ, պէտք է այդ պարագային ուրիշ նախարարութեան մը կոչում ընէ։»

Բուռն ծափերով ողջունուեցան վարչապետին այս խօսքերը։ Եւ յետոյ վինուորական բարենորոգման կառավարական ծրագրին դէմ եղած առաջարկը քուէի դրուելով, 145ի դէմ 261 քուէով, այն է 116 ձայնի մեծամասնութեամբ մերժուեցաւ այդ հակառաջարկը։ Նիստը փակուեցաւ կէս գիշերին։

ՀՐԱՀՐՆԵՏԻ ՃԱՌԻՔ.—Պ. Չէմպըրլէն, Հարաւ. Ափրիկէէն մեկնելէ առաջ հրահրեցաւ ճառ մը խօսեցաւ Ռէյթթաունի մէջ, կրկնելով ինչ որ ըսած էր անկէ առաջ։ Անգլիոյ գաղթային նախարարը կոչում ըրաւ նոր գաղթավայրերուն որ մոռնան մանր մունր խորութիւնները։ Գալով ապագային, Պ. Չէմպըրլէն այդ մասին կասկած չունի։ «Ես բան մը խնդրելու, սակարկութիւն մը ընելու չեկայ հոս։ Ես եկայ ապահովցնելու համար նոր գաղթավայրերը թէ հին անտարբերութիւնը անհետացած է բոլորովին. ես կ'ուզէի իրենց դիրքը հասկըցընել ինքնօրէն գաղթականութիւններուն, որովհետեւ անձկալից էի ապագային մասին։ Գաղթականութիւններուն ծաւալման հետ մէկտեղ մայր երկրին բեռը կ'աւելնայ, այնպէս որ անիկա չի կրնար միեակը տանիլ։ Մայր երկիրը ամենեւին մտքէն չ'անցըներ խոյս տալ իր պարտականութիւններէն, բայց երբ գաղթականութիւնները կ'աճին կը զօրանան, պէտք է կա՛մ մէկ կողմ ձգեն կայսրութեան գաղափարը և կամ իրենց ամբողջ բաժինը առնեն։ Կարգ մը գաղթավայրեր, — ինչպէս Հնդկաստան և ուրիշներ կարեւոր բաժին մը ստանձնած են, բայց նոյնը չեմ կրնար ըսել ինքնավար գաղթականութիւններու մասին. առանձ պէտք է աւելի կատարեալ կերպով հասկնան իրենց պարտականութիւնը։ Եթէ առանձ կայսրութենէն զատուէին, իրե՛նք պիտի հոգային իրենց վինուորական և ծովային պաշտպանութեան միջոցները։ Այն առեն անոնք պզտիկ պետութիւններու վիճակը պիտի ունենային, ինչպէս Հոլանտա կամ Հելգիա, կամ Հարաւ. Ամերիկեան հանրապետութիւնները։ Նկատի առէք այդ պզտիկ պետութիւններուն դիրքը, մանաւանդ անոնց եկամուտներուն վրայ և աչքի առջեւ բերէք թէ ինչ կը վճարեն իրենց վինուորական և ծովային պաշտպանութեան համար։ Արդ, ո՛րչափ յաւելուածական տուրք դրուած է այս գաղթավայրին վրայ։ Մայր երկիրը տարին 30 միլիոն ոսկիներ կը ծախսէ, և երկար առեն տակաս պիտի վճարէ փոխառութիւններու համար։ Տարբերութիւնը նշանակելի է, և պէտք է ճանչցուի ամէն զգայուն մարդու կողմէ։» Ես գանձանակը ձեռքս եկած չեմ, չարունակեց Պ. Չէմպըրլէն, ձեր նպաստը հաւաքելու համար. ես գաղթականութիւններէն բան մը չեմ խնդրեր, բայց կուզամ կ'ընեմ երկու կողմի պետերուն՝ նկատողութեան առնել անգամ մը թէ պէտք է ղաջը կ'ընեն այն կայսրութեան համար որուն մաս կը կազմեն։

—Լորտ Միլնըր մօտերս արձակուրդով Անգլիա պիտի երթայ։

ԲԱՐԱՔԱՍԼԻՆ կը հետագրեն թէ ֆրանսական յածաւորակ մը վկնեցաւ լայի ջուրերը հասեր է, վերսկսելու համար պաշտօնական յարաբերութիւնները Ֆրանսայի եւ Վենեցուէլայի միջեւ։ 1895էն ի վեր՝ այդ յարաբերութիւնները խզուած էին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ վրայ ալ ո՛չ նուազ չահագրգռական վիճաբանութիւններ կատարուեցան անցեալ երեքշաբթի օրը, Հելլէն խորհրդարանին մէջ։ Պատերազմական նախարար Գնդ. Լիմպրիդիս, զանազան ծրագիրներ պարզեց բանակին վերակազմութեան, վինուորական ծառայութեան 16 ամսուան իջուցուելուն ևն. մասին։ Այդ ծրագիրներուն համաձայն, ամէն տարի 36000 վինուորներ դրօշի տակ պիտի գտնուին, և մեծ ուշմափորձեր պիտի կազմակերպուին։ Ուազմանիւթերու համար յատուկ մնտուկ մը պիտի հաստատուի, տարեկան երկու քսակէս միլիոն դրամի հասոյթով, որուն մէկ մասը պիտի ապահովուի վառօդի ևն. մենաշնորհով մը, զոր կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ Ժողովին։ Ուրիշ ծրագրով մը կը չնջուի բանակին ընդհանուր հրամանատարութիւնը, զոր 1900ի օրէնքին համաձայն, տանձնած է գահաժառանգ իշխանը։ Գահաժառանգ իշխանը հրամանատար անուանուած է միայ զօրաբանակի մը որ երեք զօրաբաժիններ ունի։ Զօրաբանակին հրամանատարը միևնոյն ժամանակ կրնայ բանակին ընդհ. քննիչը ըլլալ։ Նախարարը բացատրեց թէ ընդհ. հրամանատարի մը հաստատութիւնը կը չնջէ պատերազմական նախարարին բոլոր իրաւասութիւնները։ Գահաժառանգ իշխանը խնդրոյ առարկայ չէ, յարեց նախարարը, այլ բանակին չահուն վրայ է միայն խնդիրը։» Նախարարին այս խօսքերը, որոնք ծափահարութիւններով ընդունուեցան, խորունկ տպաւորութիւն յառաջ բերին։

Բանակին վերակազմութեան այս ծրագիրը լրագրական ընդարձակ խորհրդածութեանց առարկայ եղած է Աթէնքի մէջ։ Չէղոք եւ նախարարական թերթերը ընդհանրապէս կը գովեն այդ ծրագիրը, բայց միւս կողմէ ընդդիմադիր մամուլը կը քննադատէ նախարարութեան վինուորական ծրագիրը, և մանաւանդ բանակին ընդհ. հրամանատարութեան չնչումը։

—Ծանուցանուի պատերազմական նախարարը անցեալ երկուշաբթի տեսակցութիւն մը ունեցեր է Քրետի զինագործարանին ներկայացուցչին հետ, Մաւզըրեան թնդանօթներու և հրացաններու գնման համար։

ԱՆԳԼ. ԲԱՆԱԿԻՆ ՆԱԽԿԻՐՔՐ անհամեմատ կերպով աւելցած են վերջին տասը տարուան միջոցին։ 1880ին ծախքերու գումարը 15 միլիոն ոսկիներ էր։ 1893ին 17,800,000ի բարձրացաւ, իսկ 1902ին 29,310,000ի հասաւ, տարբերութիւն՝ 11,500,000 ոսկի, որ հարիւրին 64 ըսել է։ Տասը տարի առաջ բանակին ծախքը մարդ գլուխ 9 չիլին 3 բէննի էր։ իսկ այսօր 14 չիլիի բարձրացած է։ Զինուորներու յաւելումը եղած է 66 հազար։ կամաւորներու թիւն ալ պակսած է։ 1901 հոկտ. 1ին 288 հազար 476 էր, իսկ 1903 յունվ. 1ին 250 հազար, այսինքն 37,486 պակաս։ Սպաներու պակասն է 1895։ Բայց ամիկա անգլիական կայսրութեան մէկ մասին զինուորական ծախքն է միայն։ Հնդկաստան պահակուելի բանակ մը կը պահէ իր ծախքով։ գաղթավայրերն ալ զինուորներ ունին որոնց ծախքերը իրենք կը վճարեն, և վերջապէս Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը զինուորներ ունի որոնք հաշուուած չեն Պ. Պրոտրիքի ներկայացուցած պատերազմական եւմատոյցին մէջ։ Ձեռնհաս հեղինակութիւն մը, Սըր Զարլզ Տիլք, 50,500,000 անգլ. ոսկի կը հաշուէ անգլիական կայսրութեան զինուորական ընդհ. ծախքերը։ Այս պատկառելի գումարին քով, ինչ արդիւնք ձեռք բերուած է.—Ոչինչ, կը պատասխանեն անգլիական թերթերը, ամենէն խիստ քննադատութիւնները զարնելով պատերազմական նախարարին երեսին։

ԲՈՒՌՆ ՓՈԹՈՐԻԿ ՄԸ կը տիրէ Լոնտոնի մէջ եւ չրջակաները։ Մինչեւ հիմայ պատահած վնասները չատ մեծ են։ Հիւսիսի հետ հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։ Մէկէ աւելի նաւաբեկութիւններ տեղի ունեցած են ծովեզերքները։

—Պրէսդէն ուրբաթ օրուան թուակիր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անգլիական չոգենաւ մը ընկղմեր է Բօզքոֆի առջեւ։ կը կարծուի թէ բոլոր նաւաստիները կորսուած են։ Մինչեւ հեռագրին թուականը 7 դիակ գտնուած էր։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱՒԵՐԸ

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՅՈՒՑԱԿ

Այս օրերս հրատարակուած բաղդատական ցուցակէ մը կը տեսնուի թէ, աչխարհի մէջ ամենէն չատ առեւտրական չոգենաւ ունի Անգլիա՝ 5839 հատ։ Յետոյ կարգով կուգան Գերմանիա՝ 1167։ Մ. Նահանգները՝ 774, Ֆրանսա՝ 556, Նորվեկիա՝ 804, Սպանիա՝ 428, Իտալիա՝ 353, Ռուսիա՝ 323, Հոլանտա՝ 285, Ճաբոն՝ 365, Աւստրիա՝ 221, Տանըմարքա՝ 339. ամենէն վերջը կուգան Չինաստան և Բորթուկալ։

Առագաստանաւի կողմէ դարձեալ առաջին տեղը կը բռնէ Անգլիա որ 7029 հատ ունի։ Մ. Նահանգները 3784 առագաստանաւ ունին. Նորվեկիա՝ 1837, Ռուսիա՝ 2956, Իտալիա՝ 1561. Գերմանիա՝ 957, Ֆրանսա՝ 1429, Ճաբոն՝ 1497, Տանըմարքա՝ 758, Հոլանտա՝ 695, Սպանիա՝ 573, Բորթուկալ՝ 275, Աւստրիա՝ 125 և Չինաստան 12։

Այս ցուցակներէն որոշապէս կը տեսնուի թէ Ֆրանսա՝ 7րդ տեղը կը բռնէ առագաստանաւի և չորրորդը՝ չոգենաւերու կողմէ։ Նաւերու թիւերէն աւելի սարսռելի թիւն է որ կարեւորութիւն ունի։ Տարողութեան հաշուով, անգլիական առագաստանաւերը ֆրանսականին գրեթէ հինգ անգամն են, իսկ չոգենաւերը 13 անգամ։ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի բաղդատութեան գալով, Ֆրանսայի չոգենաւերը տարողութեան կողմէ գերմանականին կէսին իսկ չեն հասներ։ Ուժի եւ արագութեան կողմէ ալ Ֆրանսական նաւերը չատ վար կը մնան։ Գերմանական Տէօյչ՝ լանա չոգենաւը 16502 թոնօ տարողութիւն, 35 հազար ձիու ոյժ եւ 24·5 հանգոյց արագութիւն ունի, «Քայզէր Վիլհէլմ Բ.» 20 հազար թոնօ տարողութիւն, 38 հազար ձիու ոյժ և 24 հանգոյց արագութիւն։ Անգլիացիները չոգենաւեր ունին որոնք 22 հանգոյց արագութեամբ կ'ընթանան. հիմայ երկու հատ ալ ապսպրած են, որոնց արագութիւնը 25 հանգոյցն պակաս չպիտի ըլլայ. ատոնց իւրաքանչիւրը 1 միլիոն ոսկի պիտի արժէ։ Ամենց քով, Ֆրանսացիները միայն «Լա Սաւոյա» մը ունին, 11839 թոննոց, որ 22000 ձիու ոյժ եւ 21 հանգոյց արագութիւն ունի։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՕՐԱՑՈՑԸ

1903

1320 Տձկ·	ՕՐ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 17	1903 Լտ.
Զիւ- ղիմճէկ 3	ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, Ա. օր Մեծ-Պահոց։	Մարտ 2
Կէսօր 6.27		Կէսօր 6.3

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1888 փետր. 17ին Թիֆլիզի մէջ կը մեռնի Մերենց (Տքթ. Յովսէփ Շիլմանեան), վիպասան եւ հրապարակագիր, որ ուշագրաւ տեղ մը գրաւած է Հայ գրականութեան մէջ։ Ծնած էր Պոլիս, 1822 սեպտ. 16ին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Բարեկենդանի զուարճութիւնները կը դադրին այսօր և կը սկսի Մեծ Պահքը որ անուանական բան մը կամ արժէքը կորսնցուցած բառ մը դարձած է այս դարուն և այս ժամանակին համար, այնպէս որ պահքը և ապաչխարութիւնը իր բովանդակ նչանակութեան մէջ հասկնալու, ըմբռնելու համար, գուցէ վանքերը և անապատները երթալ հարկ ըլլայ։ Սակայն ի պատիւ մեր տարրին, պէտք է ըսենք որ վերջին տարիներու մէջ այս բարեկենդանի զուարճութեան ծայրայեղ ձեւերուն և այսպէսկոչ ուրուագիծ կերպերուն մէջ Հայ տարրը նուազ մասնակցութիւն ունի։ Վերջապէս ամէն մարդ փորձով համոզուած կ'ելլայ թէ ամուսնացեալներու՝ ընտանեկան բարեկեցութեան և ամուրիներու՝ ապագային բարելաւութեան յատկացեալ գումարներ պէտք չէ զոհել ու վատնել պարապ տեղը։ Երանի թէ հազուագիւտ ընդհանրացայ այս ոգին զբաղմանալու եղանակին ու կերպին ալ յարմարի քաղաքակրթութեան պահանջմունքներուն և անհետական պայմաններուն։ Դիտելի է որ մեր դրացի Յոյն ժողովուրդը զուարճութեան համար, չատ կարեւորութիւն տուեր է նուագի և երաժշտութեան. դժբաղդաբար մեր նոր սերունդին մէջ չատ քիչ տեղ կը բռնէ երաժշտասիրութեան ոգին և ատոնք որ պարապ ժամանակ ունին, աւելի գարեջուր խմելով կը զբաղին քան թէ երաժշտութեան մէկ ճիւղը սիրելով։

*** Սակայն այսօր մեր նպատակը չէ ատոնց վրայ ծանրանալ։ Բարեկենդանի այս զուարճութիւններուն մէջ անհատ մը կամ անձնական ցաւ մը ունին։ Այս դասակարգին մէջ կը գտնուէր այս տարի դժբաղդաբար հանրային դէմք մը, ծանօթ անձնւորութիւն մը՝ կիւլպէնկեան Պատրիկ էֆ.ն որ օրուան ուրախութիւններուն մէջ իր կրած դառն սուգը կ'ոդբայ և իր սիրտ-թարթումը կը փնտռէ բարերարելուն և անկարին ուակարին օգնելուն մէջ։ Պատրիկ էֆ. նախընթաց օր ընկերակցութեամբ Սէթեան Մխրան էֆ.ի և Զարմայր էֆ. Ճլմարտախօսեանի, այցելեց Ազգ. Հիւանդանոցի արհեստանոցը։ Զարմայր էֆ., Որբանոցի Ինամակալութեան այդ նորընտիր անդամը, որ իր անձին վրայ ամենուն համակրութիւնը կերդռնացուցած է և այնքան աչխուժով ընդգրկած իր այս պաշտօնը, օգտակար ըլլալու ջերմ փափաքով առաջարկեր է Պատրիկ էֆ.ի՝ իյնչատակ իր կողակցին չինել արհեստանոցը։ Պատրիկ էֆ. որ Հիւանդանոցի երրորդ յարկին չինութեան առթիւ կարեւոր գումարի մը վճարումը խոստացած էր մակէ առաջ, մտադիր է գլուխ հանել արհեստանոցի չինութիւնն ալ։ Մխրան էֆ. Սէթեան, անդամ Ազ. ժողովոյ, նոյն պահուն ներկայ ըլլալով այնպեղ յիսուն ոսկի նուիրեր է, արհեստարանին կօչկակարութեան ճիւղը կանոնաւորելու համար։

Անոնք որ չատ բան չեն հասկնար վաղանցիկ զուարճութիւններէ, դէմ կ'ըլլան հարկաւ այս կերպ բարերարութիւնէ մը, որ ամենէն լաւ ձեւն է սիրուած մէկու մը յիչատակը պատուելու և մչանջենաւորելու։

Ինչպէս յիչեցինք քիչ մը վերը, Զարմայր էֆ. Ինամակալութեան մէջ գտնուող միւս ընկերներուն հետ չատ գնահատելի ջանքեր կը նուիրէ արհեստանոցը զարգացնելու։ Եթէ որբանոցը նոր չէնքի մը մէջ փոխադրուի իսկ, արդեօք մը չկայ որ նոր արհեստանոցը միայ Հիւանդանոցի չրջափակին մէջ, կիւլպէնկեան գերեզմանին մօտ իբրեւ յաւերժական կոթող մը անոնց բարերարութեան և յիչատակին։ Պատրիկ էֆ. նոյն օրը այցելեց նաեւ իր կնոջը գերեզմանը որ կը յարդարուի և ծաղիկներով կը զարդարուի ի մօտոյ։

*** Զինոր պէյ Մերճումէճեան Ֆերիգիւղի եկեղեցին այցելելով, տեսեր է անոր խարխուլ վիճակը և յանձն առեր է իր ծախքով նորոգել եկեղեցին մեծ պահոց մէջ, այնպէս որ մինչեւ Զատիկ աւարտի նորոգութիւնը։ Պատրիարքարանի կողմէ դիմում եղած է այս նորոգութեան հրամանը սատանալու համար։

*** Եալթայի մէջ եկեղեցի մը չինելու համար դրամատունը 100,000 րուպլի դրեր է Պ. Ղուկասով։ Դեռինը գնուած է 20,000 րուպլիի, իսկ եկեղեցին պիտի չինուի 30-35,000 րուպլի ծախքով։

*** Ուրիշ բարեպաշտական նուէրի մը լուրը կուգայ աղքատիկ անկիւնէ մը։ Ամասյա Ցին Մասկալի (Արմաշի մօտ) Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ դպիրներէն սիրացու Ոսկան մեռնելով, իր եղբայրները՝ հանգուցեալին յիչատակը անկորուստ պահելու համար, տեղւոյն եկեղեցւոյն նուիրեր են արժէքաւոր հող մը։ Հոգաբարձութիւնը այս նուիրատուութիւնը արձանագրելով, որոշեր է ամէն տարի պաշտօն կատարել հանգուցեալին հոգւոյն համար։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ գործակատարութեան մասին «Փունջ» խմբագրական մը գրելով, յոյս կը յայտնէ թէ որովհետեւ Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. Քալաք. և Խառն Ժողովներուն ներկայ գտնուելու և տեսնապետել յանձնառած է, և աւելի փոքրաթուութիւն ունի, թոյլ չի տար որ աչալրջութեան և անաչառութեան հակառակ ընթացքի մը կատարուի և անարժան անձեր տեսնուին այդ պաշտօնին գլուխը։ Մեր սլաչտօնակիցը յայտնելէ ետքը թէ Պատրիարքարանի Ա. գործակատարին համար 2000 ղրչ. ամսաթոշակ և 900 ղրչ. երթեւեկի ծախք յատկացուած է, ինչպէս նաեւ Բ. գործակատարին նիւթականն ալ գոհացուցիչ է, կ'առաջարկէ որ երթեւեկի ծախք անունով գումարները չնչուին հաշուեցոյցին մէջէն, քանի որ միւս գումարները բաւական են։ Վաճառական Մագասա էֆ. Հարոնց մէջի կը տեղեկացնէ թէ, ինչ ընտրելի չէ ներկայացուցած ինքզինքը գործակատարութեան պաշտօնին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ հրատարակի տուած նշանառութեանց արձանագրութիւնը բաւական յայտնութիւններու պատճառ կ'ըլլայ։ Անցեալ չաբթու հիւանդանոցին մէջ տեղի ունեցաւ նոյն հաստատութեան հովիւին ամուսնութիւնը պատսպարեալներէն աղջկան մը հետ։ Ատոնց նշանառքը Պատրիարքարանի մէջ ձրի կատարուած էր, սակայն լսուելով որ այդ հաշւոյն դրամ գանձած է ամուսնացուղներէն, Պատրիարքարանի անցագրատան դիւանի տեսուչը՝ Սեպուհ էֆ. Բլատեան անձամբ քննութիւն կատարելով տեղեկացեր է թէ Դատրգիւղի Խոսրով քահանան 500 ղրչ. տացեր է այդ նշանառքին համար։ Այս լուրը Պատրիարքարանէ կը հաղորդուի ի հրատարակութիւն այն նպատակաւ որ քահանաներէ ոմանք այս կերպով առիթ կուտան կեդրոնական Մասուկին հասոյթներուն նուազման։

ԿԻԼԻԿԻՈՑ կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Կիրակոս եպսկ. յայտնելով թէ հրաւիրակները կը պատրաստին ճամբայ ելլել, կը փափաքի գիտնալ թէ երբ նորընտիր կաթողիկոսը պիտի կրնայ գտնուիլ իր աթոռը, որովհետեւ թեմականները օծման ներկայ գտնուիլ կ'ուզեն և հետեւաբար պէտք է այժմէն ըլլայ պէտք եղած զեկուցումը։ Պատրիարքարանէ որոշ տեղեկութիւն ըսատայուելէ յետոյ, պիտի հաղորդուի տեղապահին։ Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, Ն Սրբազնութիւնը Մեծ Պահքի երրորդ չաբթուն պիտի մեկնի Երուսաղէմէն։

Դուքսը պարապ տեղը աղերսեց, պաղատեցաւ, լացաւ. օրիորդ Տըրիէօ անդրդուելի մնաց, և Սիժիսմօն զգաց թէ զուր տեղը կը դիմադրէր այս աղուամարմնին մէջ պահուած ա՛յքան զօրաւոր, ա՛յքան յաղթական հոգիի մը...

—Ինչպէս որ կը կամիք, թո՛ղ այնպէս ըլլայ... կակազեց յետոյ յուսահատութեամբ,—տեղի կուտամ քանի որ այնպէս կը հարկադրէք զիս...

. . . . . .

Ժամ մը ետքը, Պ. տը լա Թուռ Վօտիէօ, Սէն Տօմինիքի իրենց բնակարանը վերադարձաւ, իր մօրը յանուցանելու թէ ղինքը տեսնել կ'ուզէ։

Դքսուհին նորէն թաղուած էր իր թիկնաթոռին մէջ, անգործ։

Կարծես թէ կեանքը մարած էր այս կնոջ աչքերուն մէջ։

[Շարունակելի]

ԳՈՒԱՎԻՒ ՏԸ ՄՈՆՔԻՒԻՒՆ

ՄԻՈՆԵՐԸ

Ժէ.

—Այո՛, իրաւ կ'ըսեմ, կ'երդնում ձեզի...

—Ուրեմն, մայրերնիդ հաւանութիւն կուտա՞յ...

Սիժիսմօնի չրթունքները դողացին։

—Մօրս վրայ չխօսինք, մրմնջեց, հաւանութիւն տայ թէ չէ, կարեւորութիւն չունի... առանց այդ հաւանութեան ալ մեր ամուսնութիւնը անկարելի պիտի չըլլայ...

Էսթէր Սիժիսմօնին նայեցաւ սարսափով լեցուն զարմանքով մը։

—Սխալ չհասկնամ, բարեկա՛մ, ըսաւ Էսթէր յետոյ, աւելի պարզ խօսեցէք։ Կ'աղաչեմ... ճչմարտապէս, ձեր անունը ինծի պիտի տա՞ք, հակառակ աչխարհի վրայ ձեր ամենէն աւելի սիրած մէկուն՝ ձեր մօրը կամքին, հակառակ անոր հրամաններուն...։

—Իմ անունս քեզի կը պատկանի, Էսթէ՛ր, ո՛չ մօրս կամքը, ո՛չ ոև է պատճառ չպիտի կրնան պատնէշ մը կանգնել իմ և քու մէջդ, յարեց դուքսը։

—Տիկին տը լա Թուռ Վօտիէօ կը հակառակի մեր միացման, այնպէս չէ՞, հարցուց աղջիկը։

Սիժիսմօն լուռ կեցաւ ու յետոյ ըսաւ.

—Էսթէ՛ր, դուն իմ կինս պիտի ըլլաս, որոշուած է ասիկա։

—Ուրեմն հաւանութիւն առած էք ձեր մօրմէն, հա՛... Ըսէ՛ք ինծի, Սիժիսմո՛ն, ըսէք թէ ի՞նչպէս եղաւ ասիկա։

Եւ երբ տեսաւ որ Սիժիսմօն կը վարանէր պատասխան մը տալու, Էսթէր յարեց.

—Կրկին կ'աղաչեմ, ծունկի կուգամ ձեր առջեւ, բարեկամս, բան մը մի՛ պահէք ինէ... ձեզի մտիկ ընելու քաջութիւնը չի պակսիր... ինծի՛... ինչ անցաւ ձեր և ձեր մօրը միջեւ։

Ասանկ սոսկումի մը առջեւ, անկարելի էր լռել, անկարելի էր սուտ խօսիլ։

Սիժիսմօն պատմեց Էսթէրի իր մօրը հետ ունեցած այն խօսակցութիւնը՝ որուն ծանօթ ենք արդէն։ Մի՛ միայն մեղմացուց այն անպատուիլ խօսքերը՝ զորս իր հայրը ուղղած էր Էսթէրի։

Ու վերջացուց իր պատմութիւնը հետեւեալ խօսքերով.

—Բայց անգամ մըն ալ կ'ըսեմ թէ, հոգիս, ինծի համար կարեւորութիւն չունին մօրս այդ ընդդիմութիւնները... Մայրս կը հնազանդի այն տեսակ նախապաշարումներու՝ զորս ես ալ կը յարգեմ անշուշտ, բայց ատոնց քնաւ մասնակից չեմ ըլլար... Ես պիտի աչխատիմ օրըստօրէ մեղմել այն յանցանքը՝ զոր գործեցի... և իմ երջանկութիւնս ապահովել այդպէսով...

—Ձեր երջանկութիւնը, բարեկա՛մս, կակազեց Էսթէր երերցնելով գլուխը, աւա՜ղ, ձեր երջանկութիւնը՝ երջանկութիւնը չէ՛ նաև յանցաւոր աղջկան մը՝ որ մայրական հեղինակութեան մը չհնազանդելու պատճառ կ'ըլլայ...։ Ատանկ չուզուած ամուսնութիւն մը անիծուած ամուսնութիւն մը միայն կրնայ ըլլալ... Ձեր անհնազանդութեան մասնակից ըլլալ չպիտի ուզէի քնաւ... կը կարծէ՞ք որ ես ալ չունի՞մ իմ արժանապատուութիւնս, կը կարծէ՞ք որ ես կրնա՞մ իջնել ամօթալի կացութեան մը՝ բռնի կերպով ընտանիքէ մը ներս մտնելով... ընտանիքէ մը որ ղիս կը վռնտէ... Դուք ձեր սէրը ինծի տուիք, կ'ուզեմ որ նաև ձեր համարումն ու յարգանքն ալ ունենամ... Հնազանդեցէք ուրեմն ձեր մօրը, որովհետեւ այն ամուսնութիւնը զոր կը պահանջէի ես ձեզմէ, կը մերժեմ այսօր...։

—Էսթէ՛ր, Էսթէ՛ր, աղաղակեց դուքսը, Աստուծո՛յ սիրոյն, ատանկ որոշումներ մի՛ տաք... Լռութեան դատապարտեցէք ձեր արժանապատուութիւնը և միայն մեր սիրոյն ականջ տուէք... Մտածեցէք իմ վրաս՝ որ կը սիրեմ ձեզ, իմ կեանքէս աւելի, մտածեցէք մեր այն զաւկին վրայ՝ որ պիտի ծնի...

—Այդ զաւակը ձեզի պիտի պատկանի, Սիժիսմո՛ն... Օր մը անշուշտ կարելի պիտի ըլլայ մեր անունը տալ անոր։ Բայց ես, քնա՛ւ, քնաւ հարսը չպիտի ըլլամ իմ մեծ-հօրս մէկ յանցանքին համար զիս մերժող կնոջ մը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏ

Էմիրզէ, Տ. Տամատեան, Տ. Քազազեան, Տ. Պէրպէրեան, Տքդ. Արզումանեան, Տքդ. Մատթէոսեան, Տքդ. Քէմհաճեան՝ 20ական։ Ա. Ճէզվէճեան՝ 13։ Տիկին Դիմօք Տ. Գուլումճեան, Տկ. Ս. Սազըճեան, Ա. Լմէքսիզեան, Ա. Քիւչիւքեան, Ա. Անդրէասեան, Ա. Դայլունճեան, Ա. Արծրունի, Ա. Խաչիկեան, Աւետիս Արփիարեան, Գ. Մկռտչեան, Գ. Սերգիսօֆ, Գ. Մեսրովպեան, Գ. Զայրէեան, Գ. Պարտիզպանեան, Գ. Տօնիկեան, Ե. Աւագեան, Ե. Պապաեան, Լ. Ադամեան, Լ. Սաթճեան, Լ. Տիքիչեան, Խոհարար Ծովհաննէս աղա, Խ. եւ Գ. եղբարք, Կ. Հաճեան, Հ. Սէթեան, Մ. Ալիքսանեան, Մ. Ճամճեան, Մ. Մարտիկեան, Մ. Սարըեան, Մ. եւ Ս. ընկերք, Ց. Միքայէլեան, Ց. Սարըեան, Ն. Երէցեան, Ն. Ճիզմէճեան, Ոմն, Ռ. Թադէոսեան, Ս. Անտօնեան, Ս. Նաամանեան, Ս, Ծովհաննէսեան, Տ. Պալեան, Տ. Խիւտավէրտեան, Օ. Պէօրէկճեան՝ 10ական ղշ։ Զանազանք 95 ղշ։ Ընդհանուր գումար 3102 ղշ։

Ի Դիմաց Աղք. Խնամակալութեան

Ատենադպիր Ատենապետ

Թ. ՔԻՐԿՈՏՃԵԱՆ ԱԲՐԱՀԱՄ ՔՀՆԾ.

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Իւնիօն» Ապահովագրական ընկերութեան Տնօրէնութիւնը յառաջիկայ 1/14 մարտէն սկսեալ իր գրասենեակները պիտի փոխադրէ, Սթամպուլ Սուլթան Համամ, Նորաչէն Բաթըրճի օղլու քաղաքը։ 20-4

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒԻՁ ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ

Շերամաբուծական հսկողներու ընտրութեան համար, անցեալ հոկտ. 28ին (Ր. Ե.) երկրագործական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ բացուած մըրցումին մէջ 12 պահանջորներ ընդունուած էին։ Արդ. Օսմ. Հանր. Պարտուց ընդհ. տնօրէնութիւնը անբաւական գտնելով այս թիւը, կը յանձնարարէ շահագրգռուողներու թէ՝ շերամի հունտերու պատրաստութեան և վաճառման մասին գոյութիւն ունեցող և կայսերապատելով վաւերացուած 1318 մայիս 12ի կանոնագրին Ա. յօդուածին երրորդ հատուածին արամադրութեան համաձայն, կ. Պոլսոյ մէջ նոր մրցում մը պիտի բացուի, որուն պիտի կրնան մասնակցիլ մասնագէտ գործակալները որոնք, քննութենէ ետքը, գաւառներու մէջ շերամաբուծութեան հսկող պիտի անուանուին, և պիտի զբաղին նաև մասնաւորապէս քօնթրոլ ի գործ դնելով շերամի հունտերու պատրաստութեան և շերամ հասցնելուն վրայ։

Վերոյիշեալ մասնագէտ-գործակալները, որոնց թիւը պէտքէն կախում պիտի ունենայ, պիտի ստանան 600 ղշ.ի ամսաթոշակ մը, ինչպէս նաև իրենց փոխադրութեան ծախքերը։ Ընտրելիները պարտին ի ձեռին ունենալ Օսմ. Կայսրութեան երկրագործական վարժարաններէն մէկուն և կամ Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին կողմէ տրուած վկայական մը, և պէտք է քննութիւններ տան, ընդհանրապէս հունտերու պատրաստութեան և շերամներու բուծման տեսական և գործնական եղանակներուն, ինչպէս նաև թթաստաններ հաստելու և թթենիներու ենթարկուած հիւանդութեանց վերաբերեալ խնդիրներու մասին։ Մրցումի մասնակցողներէն անոնք որ գոհացուցիչ քննութիւնէ մը ետքը ընդունուին, պարտաւոր պիտի ըլլան կատարելու բոլոր վերոյիշեալ պաշտօնները՝ ո՛ւր որ ղրկուին։ Փոխադրողները պէտք է իրենց խնդրագիրը՝ իրենց ունեցած վկայականին հետ՝ ուղղեն Հանր. Պարտուց Վարչութեան ընդհ. տնօրէնութեան, ի կ. Պոլիս, ուր պարտին գրանուիլ, 1903 փետր. 15128ին, որ ատեն տեղի պիտի ունենան քննութիւնները։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

3/16 փետր. 1903)1318 6—5

* * *

ԱԶԴ.— 1903 մարտ ամսուան, այն է ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին մասնավճարի պայմանաժամը մօտենալուն հետեւանօք, Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պոլսոյ և արուարձաններու մէջ ոգելից ըմպելեաց վաճառումովը զբաղողներուն թէ, կանոնագրին 12րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պէտք է ներկայ փետրուար ամսոյ միջոցին ներկայանան ոգելից ըմպելեայ Պոլսոյ տեսչութեան, որ կը գտնուի Զէյնարպի նոր չէնքին վերի յարկը, ստանալու համար իրենց արտօնագիրը, համաձայն նոյն կանոնագրին 10րդ յօդուածին։

Անոնք որ մինչեւ յառաջիկայ մարտ 1 վերոյիշեալ տեսչութեան չեն ներկայանար, օրինական պատիժի պիտի ենթարկուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

3/16 փետր. 1903 10—6

ԱԶԴ

Բերայի Աղքատախնամը ներկայիս կը փութայ ծանուցանել թէ՝ արդուկի ծանօթ վարպետ Յարութիւն էֆ. Թաթըրեանի արդուկի և լուացքի գործարան մը բացած է ի Բերա, Թագսիմ փողոց, թիւ 19։ Սոյն վարպետը իր խնամքով, աչքաւութեամբ, մաքրութեամբ և չափաւոր գիներով իրեն դիմողները գոհացնելու առաջադրութենէ զատ, Աղքատախնամիս չահաբաժին մը նուիրելու ինքնայօրդոր և գովելի յանձնառութիւնն ալ ունեցած է։

Ուստի, Աղքատախնամս հրաւէր կը կարդայ բարեսէր ազգայնոց քաջալերել զինքը իր ձեռնարկին մէջ, օրով միանգամայն սահմանած պիտի ըլլան Աղքատախնամիս նուիրական գործին։

Ի դիմաց Աղքատախնամի

Վ. Ատենադպրի Ատենապետ

Տք. Տ. Քարամանեան Տք. Տ. Ադէմեան

15-4

ԿՈՒՉԷՔ

Լաւագոյն պարող մը ըլլալ չատ քիչ ժամանակի մէջ ու նոյն իսկ մէկ ամբողջ օրուան մէջ սովրիլ, խիստ դիւրուսոյց մեթոտի ու մասնաւոր դասախօսութեան միակ պայմանով։

ԽԱԶԻԿ Մ. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՐԻ

ԴԻՄԵԼ ԲԵՐԱՑԻ ԿՈՂՄԸ Կալաթա-Սարայ, Արիսթաքի խանի, Միդէ ալ Բերայի դրան մէջ սարիրիչ Միւսիւ Աչիլի խանութը։

ՊՈՂՈՑ ԿՈՂՄԸ՝ Մեծ Շուկայ, Դալիաքճըլար դուռը, Ֆէսճի Սեպուհ ազայի խանութը։ 10—6

ԱՑԿՈՒԲ ՏԻԼԻՄՃԻԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի գլուխը, 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարմնիքի համար ամէն տեսակ չաքաթելէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները եւ զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին վաճառատան մէջ։ Կը գտնուին նաեւ փունտան եւ ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերքները։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք մեծ փութով կը կատարուին։ Գիները չատ ժամն են։ 104—26

ՀԱՄԻՏԻՅԷ ՓԷՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Փէրիքէօյի մէջ, մեր հաստատած փէսի գործարանին արտադրած փէսերը չատ գեղեցիկ են, և երբ թրջուին, առանց կրակի չորցուելով, բոլորովին նոր երեւոյթ մը կը ստանան։ Մեր նպատակը արդէն ապահ կրնանք ամփոփել.— Մրցելու արտասահմանէն եկած փէսերուն հետ՝ չափազանց ժամն ծախելով, մեր գործարանը յառաջ տանիլ, և այս պայմաններուն մէջ քիչ շահով գոհ ըլլալ։ Համիտիէ փէսի վաճառման կեդրոնատեղին է.—

Պոլիս, Պահչեգաբու, Թրամվէյի ճատտեն, 21 թիւ խանութը։

Գործարանս սոյն վաճառատունէն զատ, Կ. Պոլսոյ մէջ ուրիշ վաճառատուն չունի։ Մեր յարգոյ յաճախորդները յիշեալ վաճառատան մէջ կրնան գտնել ամէն տեսի իրենց ճաշակին համեմատ չատ գեղեցիկ փէսեր, որոնք հետեւեալ գիներով կը վաճառուին։ Ասկէ առաջ 13 ղշ.ի ծախուած մէկը աբլազով փէսերը $8\frac{1}{2}$ ղշ.ի։ — 10 ղշ.ի ծախուած մէկը կրկնակ փէսլիները՝ 7 ղշ.ի,—8 ղշ.ի ծախուած մէկը խսիրով փէսերը՝ $5\frac{1}{2}$ ղշ.ի։—5 ղշ.ի ծախուած մէկը տիպերով ծածկուած փէսերը՝ 4 ղշ.ի։ Անոնք որ Համիտիէ փէսի գործարանին փէսերէն հատ մը առնելով դործածեն, մէկ կողմէն արտասահմանի փէսերը առնելով չարաթը 2-3 անգամ կաղապարել տալու ձանձրոյթէն և ապերդ ծախքէն կ'ազատին, և միւս կողմէ ալ գեղեցիկ ու դիմացկուն փէսեր գործածելու առիթը կ'ունենան։

Անոնք որ կը փափաքին Պոլսոյ մէջ զանազան տեղեր խանութներ քանալով մեր փէսերը վաճառել, պէտք է դիմեն Պէօյիւքէն խան, թիւ 37-38 սենեակները, վաճառականութեամբ զբաղող Նազարէթ և Մինրան Մուրատեան եղբայրներուն, որոնք գործարանիս առեւտրական գործերով կը զբաղին։

Համիտիէ փէսի գործարանը՝ Օսմ. կառավարութեան բոլոր քաղաքներուն և գաւառներուն մէջ գործակալներու և յաճախորդներու պէտք ունենալով, 27 ղշ.նոց թղթադրոյմ ղրկողներուն անմիջապէս 5 փէս և գործարանիս վաճառման կանոնները պարունակող ցանկը պիտի ղրկուին։

Մեր հասցէին եկած նամակներուն պատասխանները անմիջապէս կը ղրկուին։ Թէ՛ Կ. Պոլսէ և թէ Օսմ. կառավարութեան ամէն կողմերէն առնուած յանձնարարութիւնները մէկ տեսակին վրայ 50 հատէն պակաս չեն ընդունուիր։

Կ. Պոլսոյ մէջ ալ փոքրաքանակ ապրանք ծախող վաճառատունս 1էն մինչեւ 20 հատ կրնայ ծախել։

90-12

Ա. ԻՒԹԱՂՃԵԱՆ ԳՕՆԵԱՑ

(ԲԻՒՅՈՒՃԵԱՆ)

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՏԷՐԸ Ց ՀԱՏ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԻ, ԶԱՆԱԶԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐի 35 ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ Է

կեդրոնատեղին չխարուելու համար, իւրաքանչիւր չիշը կը կրէ քիմիագէտ Պ. Սինկրօսի վկայականը, կնիքն ու ստորագրութիւնը։ Արդ, կը յանձնարարուի չիշերու վրայ գտնուած պատրօնիներուն ուշադրութիւն ընել

Կ. Պոլսոյ և ամբողջ Թուրքիոյ մէջ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Ղալաթա խան թիւ 9։

Ներկայացուցիչ՝ ՕՒՆԼԻԱՆՈՍ ՍԱՒԱՆԻ

ԴՈՒՌԱՅՍՓՈՒՅԹԻՒՆ

ՆԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ՍՏԱՑՈՒԱԾՈՑ

ԱՍԻՏԱՆԱ-ՖԱՐՊՕՑԻՔ ԲՆԱԿԱՆ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

ՆԱՐԶԱՆ

ՀՕՎԱՑՈՒՑԻՉ ՈՒ ՄԱՐԱԿԵՑՈՂ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՍԵՂԱՆՔ ԸՄՊԵԼԻՔ

Խիստ օգտակար է հետեւեալ հիւանդութեանց դէմ մաքառելու համար.—

1. Մինդամութեան անբաւականութիւն։
2. Չարաչար յոգնութիւն։
3. Միզափամփուշտի քրոնիկ իլուած քը։
4. Միզափամփուշտի ցրիւթը։
5. Ծնցուղի իլուած ք։

Գրասենեակ և Թուրքիոյ համար գլխաւոր մթերանոց Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Ղալաթիա Լոյա խան, մաքսատան դէմը։

Մնուռակին գինն է 190 ղշ. (90 չիչ)։ Կէս մնուռակին գինն է 95 ղշ.։

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

ՄԵԾ ՀԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ պատրաստ և չափու վրայ հանդերձներու, Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի մօտ, թիւ 25։

Այս վաճառատան հիմնադիրն, Աբտակ Մօսիկեան, տարիներէ ի վեր, իր ուղղամտութեամբ յաճախորդներուն վաստակած ընկեր-եղբայր առած է Վահան Տամատեան անուն փորձառու երիտասարդն, երկու ընկերներ պիտի աշխատին, պիտի չխնայեն իրենց բաղմաթիւ յաճախորդներու գոհունակութեանն արժանալ և իրենց նշանաբանն պիտի ըլլայ՝ ճշդապահութիւն և ազան ծախել շատ ծախելու համար, ինչ որ ասկէ առաջ Արտակ Մօսիկեանի ատեն էր։ Վաճառատան մէջ հրապարակին վրայ նմանը չտեսնուած վարպետ ձեւով մը միշտ ներկայ է և պաշտօն ունի հակել թէ պատրաստ և թէ յանձնարարուած հանդերձներուն յաւ և անթերի պատրաստութեան։ Կը խնդրուի աղնիւ յաճախորդներէն չխոռնալ Հաճի Շահինն և յիշել թէ միայն այս վաճառատունն է որ ինքնագնութեամբ հիմնուած է, «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»ի գործնական գաղափարով։

Նոյեմբեր 1էն մինչեւ մայիս 1 վաճառատունն կիրակի օրերն բաց է։ Մէկ թիւ 2 ղրուշ, սակարկութիւն չկայ։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 մարտ 20ի կայս. Ուքազով արտօնուած կեդրոնատեղին Բեռերապուրգ, իրեն յատուկ չէնքը։ Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընդունի կեանքի վրայ, և ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ցկեանս ապահովագրութիւն ՇՈՒՆԿԱՒՈՐՈՎ եւ ՇՈՒՆԵՆԱԻՈՎ ՈՒՂԻՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, ինչպէս նաև ՀԱՑԵԼԻՆԵՐՈՒ եւ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ կոտրուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխն է ամ-
ջոլին վճարուած 10,666,667 ֆրգ.
Երաշխաւորութեան գումար 122,000,000 »
Ընկերութեան ապահովագրուողներուն վճարուած դրամագլուխ եւ ժառանգ հատուցում 249,400,000 »
1901 տարւոյ մէջ գանձուած ապահովագրի եւ տոկոս 54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Գլխաւոր Ընկերութեան յԱրեւելս Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ ԹԷՕՏՕՐ ՐՆՔԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը ՆԿ.

NORTH BRITISH & MERCANTILE
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆԴ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800 ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	15,722693	» »
1901ի հասոյթը	3,308,106	» »

NORTHERN INSURANCE COMP
ՆՈՐԹՀԷՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836 ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	5,898,800	» »
1901ի հասոյթը	1,332,600	» »

Այս ընկերութիւնք հաւաքական իրենց ընծայած բացառիկ վստահութեան հսկայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւլն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄՏՍ. ՁԵՒԻ ԴՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ, ԲԱՆ ՈՒՐԻՒՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Վճարմունք արդարութեամբ պեմիզական եւ առատաձեռնութեամբ կը կատարուի

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԿՍՈՒՆ ՈՒԹ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկին կ'անցնի

ՄԱՐԻՄ

MARITIME INSURENCE Cie

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 130000

Այս ընկերութիւնն եւս չդադնաւուղ և առաջատանաւուղ մէջ բնուցուած ապրանքներն և դրամադրոյներն չպինէս նաև ամենուրեք թղթատարով ղրկուած իրեղէնը խիստ չահաւէտ եւ օգտակար պայմաններով կ'ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՑ, Դ. Ց. ՍԵՐՈՐԵԱՆ.— Ղալաթիա, Մէհմէտ Այիփաչա խան թիւ 22։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER Manufacturing Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տևականութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմերուն տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ալած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 4005է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

ՄԱՄՈՒԱՃԻԿՆԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՀԱՄԱՐ

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

ԲԵՐԱ(Շիւտակ Ճամբայ, Պօն-Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343կրկին։
(Շիւտակ Ճամբայ, Կալաթա Սէրայի դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ(Սինկէր խան թիւ 2։
(Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
ՊՈՂԻՍ(Սուլթան Համամ թիւ 2։
(Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դէմ թիւ 13։
ՍԿԻՒՏԱՐ(Զարչը Պոյու թիւ 140։

Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 34։ կրկին՝ Սարգիս պէյ Տիւզեանի տունը։

Կեդրոնէն դրամագլուխ համար վերի նշանին տալ դրամ ընելու է։

ՈՒԷՍԴՐՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

TORONTO 1851 WESTERN LONDON

Հատուցուած վնասներու գումարը	Անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000

Հրդեհներէն ծածկուած գոյքերու վճարելու ընդհանուր գումարը 100,000էն աւելի է։

ՈՒԷՍԴՐՐՆ ԸՆԿ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ, վնասները տեղւոյն վրայ և ոսկիով կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ԴԱՒՈՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահճէ Գաբու Ասանիատաի խան թիւ 20, 21, 22

Գաւառաց մէջ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին ԾԱՆՕԹ.— Տեղւոյս էն ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%էն աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսթըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց ապահովութիւն մը կ'ընծայէ իր տրցակցած վրայ։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՑԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԻԲԵՐՈՒԻ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու ձէյլ պէյ խանի կից թիւ 1

ՉԻՓԹԷ ՍՒԷԼԷԹ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական եւ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՒՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ եւ կարծր լաստիկ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիճներ (գաւդպաղը) տեսակ տեսակ գրեհներ (չիլինկա), ելեկտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադեհներ (միքրօսքոպ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի ակն. ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։

ԴԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԺԱՆ

ՀԱՑՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԵՐՄԷՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլիս, Սուլթան Համամ, Թոփալեան խան

Թոփալեան խանի յիշեալ մեծ վաճառատունը որ հանդերձեղէնաց վաճառատուներուն էն հինը և էն նշանաւորն եղած է, բնաւ իր անունը և տեղը փոխած չէ, և իր տէրը, Գ. Երմէնեան վաճառատան գործատունեութեանց մէջ ալ աւելի կանոնաւորութիւն մտցուցած է։

Կը ծանուցուի յաճախորդներուն թէ Թոփալեան խանի չորսկանները զանազան անուններով և վերջերս բացուած հանդերձեղէնաց վաճառատունները Գ. Երմէնեան և Ընկ. վաճառատուներուն հետ ո և է յարաբերութիւն և կապակցութիւն չունին։ Հետեւաբար յաճախորդները կը հրաւիրուին դիմել Թոփալեան խանի վաճառատունը։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է

ԹէՋ, խնայողական նախաճաշ

ԹէՋ, անդադար

ԹէՋ, մարսողական

ԹէՋ, առողջապահիկ

Մեր վաճառատան ատեպ ատեպ կը հանդիպ Հնդկաստանի, Սէյլանի, Ջինի և Ճավայի ընտրելագոյն ագարակներէ

ԹԷՅԻ

որոնք մեծ քանակութեամբ կ'ստանան։ Այս անգամ հասած և հանելիք լաւագոյն թէյեր չատ գոհացուցիչ գինեւլով կը վաճառուին. տուներու մէջ գործածելու ԹԷՋԵՐ չատ խնամով պատրաստած են որոնք գոհ կը թողուն այցելուները։

Այցկեցէք ԱՒԵՏԻՍ ԱԼԷՄԵԱՆի վաճառատունը Թահմիզ փողոց, թիւ 49 Կ. Պոլիս։

Գաւառներէ յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին գոհացուցիչ պայմաններով։ 104—30

Լ'Ա ԿԱՐՏԻԷՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

26 ԱՎԸՆԻ ՏԸ Լ'ՕԲԷՐԱ ԲԱՐՁ

Շատ նպաստաւոր պայմաններով և գիներով կ'ապահովագրէ տուներ խաներ, մթերանոցներ, գործարաններ եւն. եւն., ինչպէս նաև անոնց մէջ գտնուած ապրանքները և կարասիները՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ.

Արագ եւ կանոնաւոր վճարումներ

ԱՐԻԵԼԷԻ ՀԱՄԱՐ ՏՆՕՐԷՆ

ԷՐՆԷՍՏ ԳԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ, 67

Գոհացուցիչ քօմիսիօններ կը սրբուին ծանօթ միջնորդներու։ Տնօրէնը գործակալներ կուզէ այն քաղաքներուն մէջ ուր ներկայացուցիչ չունի։ Լաւ յանձնարարագրեր կը պահանջուին։ 52—26